

ภาษีกับถ้วยกาแฟ

ว่าที่ร้อยตรีไพศาล เอกคณิต

นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กระทรวงการคลัง

<https://www.falcebook.com/palours/สำนักกฎหมาย-สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง>

บทความกฎหมายน่ารู้

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะเกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก ในโลกสมัยใหม่มีวิถีชีวิตกินอยู่อย่างรีบเร่ง กาแฟนับเป็นเครื่องดื่มยอดนิยมที่แพร่หลายทั่วโลก ที่ประเทศอังกฤษ ธุรกิจร้านกาแฟกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะเมืองใหญ่เช่น มหานครลอนดอน ในแต่ละวันจะมีผู้ดื่มกาแฟเยอะมาก มีการใช้ถ้วยกาแฟแบบใช้แล้วทิ้งจำนวนมากในแต่ละวัน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ถ้วยกาแฟส่วนใหญ่เป็นชนิดที่ใช้พลาสติกหุ้มถ้วยกระดาษซึ่งระบบนำกลับมาใช้ใหม่ของกระดาษไม่สามารถจัดการกับถ้วยกาแฟที่มีพลาสติกเคลือบได้¹ และร้านกาแฟส่วนใหญ่ก็สร้างความสับสนให้แก่ลูกค้า เพราะใช้สัญลักษณ์สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้บนถ้วยกาแฟแบบดังกล่าว และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเทศอังกฤษก็ยังขาดระบบการกำจัดขยะ (binfrastructure) ที่เป็นพลาสติกเคลือบถ้วยกาแฟที่เป็นกระดาษ²

จากปัญหาขยะจากแก้วกาแฟดังกล่าว สมาชิกรัฐสภาอังกฤษจึงได้เรียกร้องให้ใช้กฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีกับแก้วกาแฟแบบใช้แล้วทิ้งเป็นมูลค่า 25 เพนซ์ หรือราว 34 เซนต์³ เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดจากการใช้แก้วกาแฟแล้วทิ้ง โดยภาษีที่จะเก็บจากแก้วกาแฟแบบใช้แล้วทิ้งนี้ จะถูกนำมาปรับปรุงวิธีการกำจัดขยะและถังขยะ รวมถึงอาจจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ดื่มกาแฟได้⁴ เพราะในปัจจุบันมีการใช้กระดาษผสมพลาสติกประมาณ 2,500,000 ถ้วยต่อปีในอังกฤษ แต่มีจำนวนไม่ถึง 1 ใน 400 ส่วน ถูกนำไปรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายถ้วยเหล่านี้ไม่ได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง ทางด้านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมก็เรียกร้องให้มีการปฏิวัติด้านการรีไซเคิล พร้อมเสนอให้เก็บภาษีถ้วยกาแฟเพื่อนำเงินไปพัฒนาโรงงานรีไซเคิล เนื่องจากถ้วยกาแฟแบบใช้แล้วทิ้งมีพลาสติกผสม ทำให้มีคุณสมบัติกันน้ำ หากการรีไซเคิลทำไม่ได้ตามเป้าหมาย คณะกรรมการก็จะเสนอให้มีการเลิกใช้ด้วยการแพชชันนี้ทั้งหมด⁵

ในขณะนี้ร้านกาแฟบางร้าน เช่น ร้าน Pret A Manager ได้ลดราคา 50 เพนซ์ ให้แก่ลูกค้าผู้ซึ่งใช้ถ้วยกาแฟที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นความพยายามที่จะกระตุ้นให้ประชาชนลดขยะจากการบริโภคกาแฟ และในอีกสามเดือน ร้านกาแฟ Starbucks ก็จะเริ่มเก็บเงินเพิ่มจำนวน 5 เพนซ์ กับผู้ดื่มกาแฟที่ใช้ถ้วยกาแฟแบบใช้แล้วทิ้งไป โดยทำไปพร้อมกับแผนการให้ส่วนลด 50 เพนซ์ ต่อถ้วยสำหรับลูกค้าซึ่งใช้ถ้วยกาแฟแบบนำกลับมาใช้ได้อีกครั้งเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะมีขึ้นในไม่ช้า

¹ House of Commons Environmental Audit Committee “Disposable Packaging : Coffee Cups” Second Report of Session 2017-2019, Ordered by the House of Commons to be printed 19 December 2017 ,page 9

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmenvaud/657/657.pdf> (accessed 22 January, 2018)

² ibid

³ Independent , “ Latte Levy” : Government should introduce 25p charge on disposable coffee cups to cut waste, say MPs” <http://www.independent.co.uk/environment/latte-levy-disposable-coffee-cup-tax-25p-cut-waste-environment-mps-committee-landfill-incinerate-a8141856.htm> (accessed January 19,2018)

⁴ ibid

⁵ อ้างอิง 1, หน้า 29

อย่างไรก็ดี สมาชิกรัฐสภาอังกฤษได้เสนอให้รัฐบาลตั้งเป้าหมายเพื่อห้ามไม่ให้ใช้ถ้วยกาแฟที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกภายในปี ค.ศ. 2023⁶ และปรับบริษัทต่าง ๆ ที่ไม่ลงทุนกับวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ซึ่งรัฐบาลอังกฤษก็เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว⁷ แต่สิ่งที่รัฐบาลกำลังพิจารณาก็คือการจัดเก็บภาษีดังกล่าวจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ มิใช่เพียงแค่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคขึ้นมาเท่านั้น

สำหรับประเทศอื่น ๆ ที่มีแนวความคิดที่จะเก็บภาษีถ้วยกาแฟ เช่น ประเทศไอร์แลนด์ และ สกอตแลนด์ ในปัจจุบันรัฐบาลของไอร์แลนด์กำลังพิจารณาภาษีถ้วยกาแฟด้วยเช่นกัน เพื่อที่จะลดการใช้ถ้วยกาแฟชนิดใช้แล้วทิ้ง⁸ ภาษีสักภาษณดังกล่าวจะคล้ายคลึงกับภาษีถุงขยะ ส่วนรัฐบาลของสกอตแลนด์ก็กำลังพิจารณาเรื่องนี้เช่นกัน รัฐบาลของสกอตแลนด์กำลังพิจารณาหาแรงจูงใจเพื่อที่จะลดการใช้ถ้วยกาแฟลักษณะดังกล่าว⁹ โดยการผสมผสานระหว่างแรงจูงใจทางการเงิน และการใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งจะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม และอาจจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค¹⁰ ส่วนในเมืองนิวยอร์กได้มีการสร้างแรงจูงใจที่คล้ายคลึงกันโดยมีกฎหมายว่าหากผู้ใดใช้ถ้วยกาแฟแบบที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ก็จะสามารถเข้าชองบริการพิเศษที่รับบริการได้เร็วขึ้น เป็นต้น

⁶ อ้างอิง 1, หน้า 29

⁷ Kate McCann, “Call for “ Latte levy” of 25p to cut disposable coffee cup waste”, The Telegraph News. <http://www.telegraph.co.uk/news/2018/01/05/call-latte-levy-cut-disposable-coffee-cup-waste> (accessed January 19, 2018)

⁸ BBC NEWS, “Ireland considers ‘coffee tax’ to cut back on disposable cups”, <http://www.bbc.com/news/world-europe-41884727> (accessed January 19, 2018)

⁹ ibid

¹⁰ ibid